Vlaams
Parlement

stuk **2317** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 16 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005 en ondertekend op 25 juni 2012

verzendcode: BUI

INHOUD

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet 17

Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) 21

Advies van de Raad van State 29

Ontwerp van decreet 33

Bijlagen:

– Nederlandse vertaling van de Kaderconventie 39

– Engelse tekst van de Kaderconventie..... 49

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Achtergrond en ontstaan van de Kaderconventie

Formeel gezien vindt de Conventie haar oorsprong in de werkzaamheden van de Raad van Europa op het vlak van erfgoed, identiteit en diversiteit, die een gevolg waren van de vergadering van de Europese ministers bevoegd voor het cultureel erfgoed, die in mei 1996 plaatsvond in Helsinki, en die een antwoord moest bieden op de vernieling van cultureel erfgoed tijdens toen recente conflicten in Europa.

In april 2001 vond in Portorož (Slovenië) de vijfde Europese vergadering plaats van ministers bevoegd voor het cultureel erfgoed. In aansluiting op die conferentie kreeg het toenmalige Comité voor het cultureel erfgoed (CDPAT) de opdracht een aanvullend protocol op te stellen bij de Conventie voor de bescherming van het architecturale erfgoed in Europa (Granada, 3 oktober 1985) en indien aangewezen, bij de herziene Europese Conventie voor de bescherming van het archeologische erfgoed (Valletta, 16 januari 1992). Dat aanvullend protocol moest enerzijds een algemeen aanvaard kader uittekenen voor de bescherming en de versterking van het erfgoed van de verschillende vormen van culturele expressie die in de loop der jaren tot uiting kwamen, en anderzijds moest het zorgen voor een bewakings- en adviesprocedure.

Het was vlug duidelijk dat een aanvullend protocol of aanvullende protocollen niet zouden volstaan om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken. De conventies van Granada en Valletta behandelen niet alle aspecten van het cultureel erfgoed zoals het vandaag wordt gedefinieerd. Het immaterieel cultureel erfgoed, het roerend cultureel erfgoed en immateriële aspecten van het onroerend cultureel erfgoed blijven buiten de scope van de bestaande conventies.

In januari 2003 keurden de afgevaardigden van de ministers de bevoegdheden goed van een beperkt comité van experts dat het Bestuurscomité voor het cultureel erfgoed (CDPAT) moest bijstaan om een ontwerp van kaderconventie op te stellen. In 2003 en 2004 vonden verschillende vergaderingen plaats waarop ook aanbevelingen van andere comités besproken werden. De ontwerptekst van de voorliggende Kaderconventie werd gefinaliseerd door een werkgroep van het CDPAT. Het Uitgebreide Bureau van het CDPAT bracht nog een aantal amendementen aan.

De Kaderconventie werd op 13 oktober 2005 aangenomen door het Comité van Ministers en ter beschikking gesteld voor ondertekening in Faro (Portugal) op 27 oktober 2005.

2. Inhoud van de Kaderconventie

Een kaderconventie is een bijzonder type van verdrag. Zij stelt een aantal algemene principes voorop. Individuen krijgen geen bijkomende rechten zonder extra wetgevende initiatieven van de betrokken lidstaat.

De Kaderconventie vult bestaande conventies aan, namelijk:
– de Europese Culturele Conventie (1954);
– de Conventie voor de bescherming van het architecturaal erfgoed van Europa (1985);
– de herziene Conventie voor de bescherming van het archeologische erfgoed (1992);
– de Europese Landschapsconventie (Firenze, 2000).

Die conventies beklemtonen immers niet het groeiende belang van het cultureel erfgoed met betrekking tot de duurzame ontwikkeling, de politieke situatie in Europa, de mondialisering en het toenemende bewustzijn van de culturele identiteit in conflicten.

De voorliggende Kaderconventie gaat ook verder dan die eerdere conventies, in het bijzonder hanteert ze een bredere definitie van het cultureel erfgoed en wordt, naast het onroerend, ook het roerend en immaterieel cultureel erfgoed bedoeld. Zij beschrijft eveneens 'waarom' en 'voor wie' de zorg voor erfgoed belangrijk is en in welke mate die bijdraagt tot de cohesie van de samenleving. Daarnaast lanceert zij het nieuwe begrip 'erfgoedgemeenschap'. Een erfgoedgemeenschap is een gemeenschap die bestaat uit organisaties en personen die een bijzondere waarde hechten aan het cultureel erfgoed of specifieke aspecten ervan, en die het cultureel erfgoed of aspecten ervan door publieke actie ondersteunen.

De Kaderconventie stelt erfgoed voor als:
– een bron voor menselijke ontwikkeling, de bescherming van culturele diversiteit en de bevordering van een interculturele dialoog;
– een onderdeel van het economische ontwikkelingsmodel dat gebaseerd is op de principes van het duurzame gebruik van hulpbronnen.

3. Belang voor Vlaanderen

Verschillende principes van de Kaderconventie zijn inhoudelijk al terug te vinden in de interne regelgeving, namelijk in deze zes Vlaamse decreten:
– het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;
– het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium;
– het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
– het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed;
– het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang (het Topstukkendecreet), zoals gewijzigd door het decreet van 30 april 2009;
– het decreet van 6 juli 2012 houdende het Vlaams cultureelerfgoedbeleid: deze Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving was trouwens één van de internationale teksten die als basis hebben gediend voor het aan het decreet van 6 juli 2012 voorafgaande decreet van 23 mei 2008. In het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 is dit uitgangspunt behouden.

Voor de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed bestaat sinds 2008 een reglement. Op basis van dat reglement neemt de minister, bevoegd voor het cultureel erfgoed, elementen van immaterieel cultureel erfgoed op in een inventaris en zet zij de erfgoedgemeenschap die drager is van het element aan tot bescherming van het element. Een element van immaterieel cultureel erfgoed is het begrip dat in het door UNESCO-vormgegeven internationale jargon met betrekking tot immaterieel cultureel erfgoed ontwikkeld is om de verschijningsvorm aan te duiden. Elementen worden inter alia gecategoriseerd in vijf grote groepen: (1) verhalen en taalvariaties, (2) immaterieel cultureel erfgoed binnen het kunstenveld, (3) sociale praktijken, rituelen en feesten, (4) kennis over en praktijken verbonden met de natuur en het universum, en (5) kennis verbonden met ambachten en vakmanschap.

Belangrijk aandachtspunt bij de interpretatie van de Conventie is het verschil tussen hoe het begrip 'cultureel erfgoed' wordt gebruikt in het kader van de Conventie van Faro

(zowel roerend, onroerend als immaterieel) en hoe het begrip 'cultureel erfgoed' wordt gebruikt in de Vlaamse context (enkel roerend en immaterieel erfgoed).

De zes bovenvermelde decreten zijn een uitvoering van de doelstellingen die gesteld worden in artikel 1. Zij zijn er onder andere op gericht de participatie aan het cultureel leven te bevorderen en de zorg te vergroten voor het cultureel erfgoed en de verantwoordelijkheid voor het cultureel erfgoed. Het duurzaam gebruik van het cultureel erfgoed komt tot uitdrukking in het zorgplichtbeginsel, zoals opgenomen in artikel 4 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, artikel 26 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg en artikel 8 van het Topstukkendecreet. Het duurzaamheids- en het zorgplichtbeginsel werden eveneens in het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 januari 2013, opgenomen. Ook het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 vermeldt in zijn doelstellingen de duurzame zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed.

Artikel 4 over de rechten en verantwoordelijkheden ten opzichte van cultureel erfgoed wordt vertaald door de opname in het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 van het begrip en de definitie 'erfgoedgemeenschap' uit de Kaderconventie om aldus het belang te onderstrepen van organisaties en personen die een bijzondere waarde hechten aan specifieke aspecten van het cultureel erfgoed en die deze aspecten wensen door te geven aan toekomstige generaties.

Artikel 5.a over de erkenning van het openbare belang dat geassocieerd is met elementen van cultureel erfgoed in overeenstemming met hun belang voor de maatschappij, komt aan bod als deel van de algemene visie en missie van de Vlaamse Regering in verband met het onroerend erfgoed, onder meer in de jaarlijkse Open Monumentendag, en in verband met het roerend en immaterieel cultureel erfgoed, onder meer in het hanteren van de definitie 'erfgoedgemeenschap' uit de Kaderconventie en publieksevenementen als Erfgoeddag.

Artikel 5.b over het verhogen van de waarde van cultureel erfgoed, komt onder meer tot uiting in het beleid rond onderzoek, inventarisatie, bescherming, beheer en ontsluiting van het onroerend en varend erfgoed (cf. Monumentendecreet, Archeologiedecreet, Landschapsdecreet, Varend-erfgoeddecreet).

Het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 heeft onder meer het stimuleren van een integraal cultureelerfgoedbeleid als doelstelling. Integraal betekent dat dat een cultureelerfgoedorganisatie bij alle acties die zij onderneemt, rekening houdt met de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. De verschillende basisfuncties (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en publiekswerking) interageren met elkaar. Het voorziet in de subsidiëring van de werking van landelijke musea en culturele archiefinstellingen, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, de landelijke cultureelerfgoedorganisaties voor volkscultuur en landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed, die een ankerfunctie hebben binnen een cultureelerfgoedgemeenschap voor onder andere de ontwikkeling van die gemeenschap en het cultureelerfgoedveld. Door onderlinge verbanden tussen cultureelerfgoedorganisaties en cultureelerfgoedgemeenschappen ontstaat een netwerk waarin kennis en expertise wordt uitgewisseld. Het maakt eveneens innoverende, ontwikkelingsgerichte en internationale projecten mogelijk. Het decreet ondersteunt eveneens het steunpunt voor het cultureel erfgoed (FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) dat naast de praktijkondersteuning en de communicatie en beeldvorming ook de praktijkontwikkeling als kerntaak heeft. Hierdoor levert het een bijdrage aan de continue ontwikkeling van het cultureelerfgoedveld en het overheidsbeleid.

Artikel 5.d over het bieden van de mogelijkheid tot participatie aan cultureelerfgoedactiviteiten wordt in het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 opgevangen. Eén van de doelstellingen die in artikel 4 van dat decreet is verwoord, is het tot stand brengen van een netwerk van cultureelerfgoedorganisaties en -gemeenschappen dat expertise ontwikkelt, uitwisselt en ter beschikking stelt, en dat de cultureelerfgoedbeleving bij burgers erkent en vergroot.

Artikel 5.e over het bevorderen van de bescherming van het cultureel erfgoed als een centrale factor van wederzijds ondersteunende objectieven van duurzame ontwikkeling, culturele diversiteit en creativiteit komt tot uiting in het beschermingsbeleid, waarbij een staalkaart van het Vlaamse onroerend erfgoed een beschermd statuut verwerft, dat kansen creëert om de mogelijkheden van een hedendaags gebruik en bestemming te exploreren. Het artikel houdt ook verband met het Charter van Venetië dat globaal onderschreven wordt door de onroerenderfgoedsector. Ook de taak van Herita om een duurzame herbestemming en oplossing voor probleemmonumenten te verwezenlijken, kadert in toepassing van artikel 5.e. Tot slot geeft ook het Topstukkendecreet uiting aan de bescherming van roerend cultureel erfgoed dat voor de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen bewaard moet blijven omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis.

Het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 stelt zich expliciet tot doel (artikel 4) om binnen het cultureelerfgoedbeleid de nodige aandacht voor maatschappelijke en culturele diversiteit te ontwikkelen. De bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed op basis van het voornoemde reglement kadert volledig binnen deze doelstelling.

Artikel 7 over cultureel erfgoed en dialoog krijgt onder meer uitvoering in de activiteiten van het binnen het Cultureel-erfgoeddecreet gesubsidieerde Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, FARO, bijvoorbeeld de organisatie van de Erfgoeddag. Dit gebeurt ook in de borging van immaterieel cultureel erfgoed door middel van een interactieve website met databank. Deze laatste is een onlineplatform waar organisaties en personen immaterieelcultureelerfgoedelementen en de hieraan gekoppelde borgingsmaatregelen kunnen tonen en waar kennis en expertise over immaterieel cultureel erfgoed kan uitgewisseld worden zodat een netwerk over en voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen kan worden uitgebouwd. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet voorziet ook in de mogelijkheid tot het toekennen van projectsubsidies in het kader van communicatie, educatie en sensibilisering, met als doel de burger beter te bereiken en te overtuigen over het belang van erfgoed. Ook de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag is hier een voorbeeld van.

Artikel 8.a over de verbetering van processen van economische, politieke, sociale en culturele ontwikkeling en planning, om over te gaan tot inschattingsonderzoek van de impact op cultureel erfgoed en tot het aannemen van verzachtende strategieën, kan in verband gebracht worden met de adviesverlening bij de processen binnen stedenbouwkundige vergunningen, de adviesverlening in het kader van de processen ruimtelijke ordening. Binnen de vigerende Vlaamse regelgeving betreffende milieueffectrapportage wordt het cultureel erfgoed met inbegrip van het architectonisch en archeologisch erfgoed en het landschap mee in rekening gebracht bij de milieueffectrapportage. Het ontwerp van Onroerenderfgoeddecreet voorziet tevens in de opmaak van gebiedsspecifieke of thematische richtplannen inzake onroerend erfgoed. Een dergelijk onroerenderfgoedrichtplan formuleert specifieke ontwikkelingsperspectieven voor het onroerend erfgoed waarbij het streven naar een duurzame ontwikkeling met respect voor de erfgoedwaarden centraal staat. Deze plannen zijn de basis voor de noodzakelijke belangenafweging en afstemming, en vormen zo een middel voor participatie en communicatie.

Artikel 8.b gaat over de bevordering van een geïntegreerde aanpak voor beleidsprogramma's met betrekking tot culturele, biologische, geologische en landschappelijke diversiteit om een evenwicht tussen die elementen te bereiken. Dat gebeurt onder meer op basis van artikel 32 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg door afstemming van landschapsbeheersplannen voor beschermde landschappen op natuurbeheersplannen en bosbeheersplannen, en is algemeen van toepassing in de landschapszorg. Daarnaast is er sprake van een integratie binnen ruimtelijke ordening door middel van erfgoedlandschappen in toepassing van het decreet. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet streeft daarnaast een geïntegreerde aanpak na die voorkomt dat de verschillende sectoren tegenstrijdige beleidsdoelstellingen nastreven en bij de beleidsuitvoering met elkaar botsen. De mogelijkheid tot het opstellen van een sectoraal overschrijdend actieprogramma komt onder andere tegemoet aan de gevraagde integratie met de andere beleidssectoren. Het vergunningensysteem voor onroerend erfgoed past zich in in andere bestaande sectorale vergunningen (stedenbouw, milieu, natuur en bos) om tot een geïntegreerde aanpak te komen. Ook zorgt het ontwerp van decreet voor één gebiedsgerichte beheersplanning voor landschap, natuur en bos, waarbij een afgestemd beheersplan alle beleidsdoelstellingen integreert.

Artikel 9.a stelt dat de partijen het respect voor de integriteit van het cultureel erfgoed moeten promoten door te verzekeren dat beslissingen over verandering het begrijpen van de betrokken culturele waarden omvat. Hier kan verwezen worden naar de wet-, decreet- en vigerende regelgeving betreffende vergunningen en machtigingen voor werken aan beschermde onroerende goederen. Bij de bescherming van immaterieel cultureel erfgoed is het respect voor de waarden en de erfgoedgemeenschap die drager is van het element, een van de basisprincipes. Het belang dat binnen het Cultureel-erfgoeddecreet wordt gehecht aan de cultureelerfgoedgemeenschap sluit ook hierbij aan.

Artikel 9.b over het definiëren en promoten van de principes van duurzaam management en het aanmoedigen van onderhoud, heeft vooral betrekking op de regelingen voor bovengenoemde onderhoudspremies voor beschermde monumenten en het opmaken van landschapsbeheersplannen en herwaarderingsplannen voor stads- en dorpsgezichten. Ook bij het beschermen van topstukken en van elementen van immaterieel cultureel erfgoed wordt met de principes van duurzaam management rekening gehouden. Duurzaamheid is een van de kernbegrippen bij het omgaan met roerend en immaterieel cultureel erfgoed, en staat dan ook als doelstelling ingeschreven in het Cultureel-erfgoeddecreet.

Voor artikel 9.e over het promoten van werk van hoge kwaliteit, kan verwezen worden naar de bij wet vereiste kwalificaties voor restauratiearchitecten en aannemers en ontwerpers van landschapsbeheersplannen. Op basis van het Topstukkendecreet van 24 januari 2003 bepaalt de Vlaamse Regering strikte voorschriften voor de bescherming en restauratie van beschermde voorwerpen. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet voorziet in de erkenning van onroerenderfgoedgemeenten, intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, onroerenderfgoeddepots, archeologen en metaaldetectoren. Hiernaast wordt ook voorzien in een kwaliteitslabel voor onroerenderfgoedondernemers.

De artikelen 10.a over het stimuleren van het bewustzijn en het gebruiken van het economische potentieel van het cultureel erfgoed, 11.b over het ontwikkelen van de wettelijke, financiële en professionele kaders, en 11.c over de ontwikkeling van innoverende manieren voor publieke overheden om samen te werken met andere actoren, passen binnen het streven naar een goed beheerd roerend en onroerend erfgoed.

Artikel 11.a over het promoten van een geïntegreerde en goed geïnformeerde aanpak door publieke autoriteiten in alle sectoren en op alle niveaus komt tot uiting door het subsi-

diariteitsbeginsel dat wordt meegenomen in het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet. Het decreet verleent meer bevoegdheden aan de lokale besturen en probeert zo de onroerenderfgoedzorg dichter bij de burger te brengen. Een door de Vlaamse overheid erkende onroerenderfgoedgemeente zal in de toekomst adviezen en toelatingen betreffende het onroerend erfgoed afleveren. Om deze taken te kunnen verrichten, kunnen enkele gemeentes samen ook een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst oprichten om gezamenlijk rond het onroerend erfgoed op hun grondgebied te werken. Het Cultureel-erfgoeddecreet is onder meer gestoeld op een complementair cultureelerfgoedbeleid, waarbij tussen de verschillende bestuursniveaus afspraken worden gemaakt over de samenwerking en de taakverdeling met het oog op de ondersteuning van het cultureelerfgoedbeleid. Daarnaast is binnen het Cultureel-erfgoeddecreet ook de financiële ondersteuning van het lokale en regionale cultureelerfgoedbeleid voorzien.

Artikel 11.d over het respecteren en aanmoedigen van initiatieven van vrijwilligers die de rollen van openbare overheden aanvullen, heeft te maken met de steun aan de koepelvereniging Herita, die als doelstelling heeft om de erfgoedverenigingen en de erfgoedvrijwilligers op een professionele manier te ondersteunen. Ook de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag ressorteert onder de werking van Herita. De expertisecentra en landelijke erfgoedorganisaties volkscultuur worden gesubsidieerd om hun ondersteunende taken naar de lokale erfgoedgemeenschappen te kunnen uitvoeren. De talrijke vrijwilligers werkzaam binnen de sector van de volkscultuur, musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken, en bij de organisatie van de Erfgoeddag, worden erkend door de subsidiëring van de sectoren of evenementen waaraan zij op een actieve manier deelnemen en deelhebben.

Wat artikel 11.e betreft over het aanmoedigen van niet-gouvernementele organisaties die betrokken zijn bij erfgoedconservatie, om in het publieke belang te handelen, kan verwezen worden naar de steun die erfgoedverenigingen krijgen via de koepelvereniging Herita. FARO heeft als één van zijn kerntaken 'praktijkondersteuning'. Dat wil zeggen actieve dienstverlening aan de cultureelerfgoedsector door onder meer deskundigheidsbevordering en verhogen van het professionalisme in de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed.

Over artikel 12.a tot 12.d over de toegang tot cultureel erfgoed en democratische participatie kan gezegd worden dat het hele Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012 in dienst staat van de openstelling van het cultureel erfgoed voor alle burgers en de stimulering van hun actieve deelname eraan. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet voorziet in het instrument van het onroerenderfgoedrichtplan. Deze richtplannen voor erfgoed bieden een erfgoedvisie op de toekomstige ontwikkeling van het onroerend erfgoed in een gebied of met betrekking tot een bepaald thema en verduidelijkt de aandachtspunten uit het erfgoedbeleid bij de start van een planproces of een project. Erfgoedrichtplannen zijn de basis voor de noodzakelijke belangenafweging en afstemming en vormen zo een middel voor participatie en communicatie.

Ook voor artikel 12.c over de erkenning van de rol van vrijwilligersorganisaties, kan verwezen worden naar de steun die vrijwilligersorganisaties krijgen via de koepelvereniging Herita en de ondersteuning van landelijke cultureelerfgoedorganisaties voor volkscultuur die talrijke vrijwilligers en verenigingen versterken in hun professionele werking.

Artikel 12.d over het nemen van maatregelen om de toegang tot erfgoed te verbeteren, in het bijzonder voor jonge en minder bevoorrechte mensen, heeft betrekking op het initiatief 'Monumentenmaandag' dat gericht is op scholieren en op de premies die gegeven worden voor het toegankelijk maken van onroerend erfgoed voor personen met een handi-

cap. Daarnaast kan ook verwezen worden naar de opmaak van actieplannen rond fysieke toegankelijkheid van het onroerend erfgoed in het kader van het gelijkekansenbeleid. Alle organisaties die gesubsidieerd worden op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet worden aangespoord een doelgroepenbeleid te voeren met bijzondere aandacht voor jongeren, migranten en andere moeilijker te bereiken doelgroepen. Ook het Participatiedecreet zet hier specifiek op in.

Artikel 13 over cultureel erfgoed en kennis zit vervat in de diverse educatieve activiteiten van de gesubsidieerde landelijke cultureelerfgoedorganisaties. Klasbezoeken, vakantieprogramma's voor kinderen en jongeren, samenwerking met de CANON cultuurcel van het Departement Onderwijs, zijn maar enkele van de kennis verspreidende activiteiten die worden mogelijk gemaakt. Enkele proefprojecten rond erfgoededucatie in verschillende scholen tonen het belang hiervan aan. Er wordt verder onderzocht hoe en op welke manier erfgoededucatie kan worden verder gezet en uitgebreid.

Artikel 13d over de aanmoediging van de continue professionele training en de uitwisseling van kennis en vaardigheden, vindt zijn uitwerking in de talloze vormingen en cursussen die door FARO gegeven worden en opengesteld voor iedereen die professioneel in de cultureelerfgoedsector bezig is. Andere gesubsidieerde landelijke erfgoedorganisaties organiseren open cursussen om leden en niet-leden te vormen in hun zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed. Daarnaast worden initiatieven genomen om de nodige beroepscompetenties van de cultureelerfgoedwerkers in kaart te brengen. Om ons onroerend erfgoed in stand te houden zijn deskundige ingrepen vereist door bekwame professionelen, zowel hooggeschoolden als vaklieden. Dit kan niet zonder een adequaat systeem van erfgoedopleidingen en -bijscholingen. In 2013 wordt een 'Vlaamse Erfgoedacademie' opgestart, waardoor erfgoedprofessionals zich op regelmatige wijze zullen kunnen (bij-) scholen in zowel oude als nieuwe technieken. Op die manier blijft ook de kwaliteit van restauraties gehandhaafd.

Artikel 14.b gaat over de ondersteuning van internationaal compatibele standaarden voor de studie, het behoud, de versterking en de veiligheid van cultureel erfgoed en de strijd tegen de onwettige handel in culturele eigendommen. Het ontwerp van Onroerenderfgoeddecreet voorziet in het digitaal ontsluiten van de vastgestelde inventarissen voor onroerend erfgoed via een voor het publiek te consulteren GIS-laag (GIS: geografisch informatiesysteem). Door het digitaal ontsluiten van de gegevensbestanden met geografische informatie in gegeorefeerde bestanden zijn de vastgestelde inventarisatiegegevens niet alleen publiek consulteerbaar maar ook bruikbaar in diverse Vlaamse en lokale beleidsprocessen. Ook de databanken met correcte informatie over de beschermde goederen waarin de beschermingsbesluiten zijn opgenomen worden digitaal beschikbaar gesteld.

Het Cultureel-erfgoeddecreet bepaalt dat de erkende of gesubsidieerde collectiebeherende erfgoedorganisaties aan het cultureel erfgoed aangepaste, algemeen aanvaarde standaarden en kwaliteitsvolle, dynamische werkvormen en -methoden moeten hanteren. Voor digitaliseringinitiatieven moet dit gebeuren volgens de algemeen aanvaarde internationale standaarden.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN DE KADERCONVENTIE

Deel I – Doelstellingen, definities en principes

De doelstellingen worden beschreven in artikel 1 van de Conventie:
– de erkenning dat rechten met betrekking tot cultureel erfgoed, inherent zijn aan het recht om te deel te nemen aan het culturele leven zoals bepaald in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;

– de erkenning van de individuele en collectieve verantwoordelijkheid ten opzichte van cultureel erfgoed;
– benadrukken dat de instandhouding van het cultureel erfgoed en het duurzame gebruik ervan de ontwikkeling van de mens en de levenskwaliteit als streefdoel hebben.

De partijen moeten de noodzakelijke stappen zetten om de voorziene maatregelen van de Conventie toe te passen in verband met:
– de rol van cultureel erfgoed in het opbouwen van een vredevolle en democratische samenleving en in de processen van duurzame ontwikkeling en bevordering van culturele diversiteit;
– een grotere synergie van competenties tussen alle betrokken publieke, institutionele en private actoren.

'Cultureel erfgoed' wordt in artikel 2 gedefinieerd als een groep van hulpbronnen, geërfd uit het verleden, waarmee mensen zich identificeren, onafhankelijk van het bezitten ervan, als een reflectie en uitdrukking van hun voortdurend evoluerende waarden, overtuigingen, kennis en tradities. Het omvat alle aspecten van de omgeving, resulterend uit de interactie tussen mensen en plaatsen doorheen de tijd.

Deze definitie is de ruimste begripsomschrijving die ooit in een internationaal verdrag opgenomen werd. Zij benadrukt het interactieve karakter van het cultureel erfgoed en besteedt speciale aandacht aan leefmilieuaspecten. Ook de verwijzing naar het bezit van erfgoed is belangrijk. Het feit dat een voorwerp beschouwd wordt als cultureel erfgoed van een of meer gemeenschappen of groepen, sluit private eigendom niet uit, al kan de beperking van de uitoefening van dat eigendomsrecht verantwoord worden wegens het openbare belang.

'Een erfgoedgemeenschap' wordt omschreven als een groep personen die waarde hecht aan specifieke aspecten van cultureel erfgoed die zij, in het kader van publieke actie, wenst te behouden en aan toekomstige generaties over te dragen.

De invoering in artikel 3 van 'gemeenschappelijk erfgoed van Europa' beantwoordt aan de doelstelling van de Conventie om het cultureel erfgoed in een bredere sociale context te plaatsen. Dat gemeenschappelijk erfgoed bestaat uit twee onlosmakelijke elementen, namelijk het cultureel (roerend en onroerend) en het gedeelde intellectuele erfgoed. De wisselwerking tussen deze twee elementen vormt een belangrijk element van de Conventie.

Artikel 4 schetst de rechten en verantwoordelijkheden ten opzichte van het cultureel erfgoed.

Iedereen heeft het recht om te genieten van het cultureel erfgoed en om bij te dragen tot de verrijking ervan. Hoewel het niet expliciet vermeld wordt, betekent het recht om te participeren, ook het recht om niet deel te nemen, waarbij de niet-deelname een vrije keuze moet zijn en niet ingegeven wordt door economische, sociale of politieke omstandigheden.

Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om evenveel respect op te brengen voor het cultureel erfgoed van anderen als voor zijn eigen erfgoed en bijgevolg ook voor het gemeenschappelijke erfgoed van Europa.

Het uitoefenen van het recht op cultureel erfgoed mag alleen onderworpen zijn aan beperkingen die nodig zijn in een democratische samenleving voor de bescherming van het openbare belang en de rechten en vrijheden van anderen. Het inroepen van het openbare

belang moet steeds afgewogen worden tegen de noodzaak om individuele eigendomsrechten te beschermen.

Artikel 5 heeft betrekking op bestuurlijke maatregelen die noodzakelijk zijn om de uitoefening van het recht op erfgoed mogelijk te maken en te waarborgen. Er is een logische volgorde van de verschillende paragrafen die van de erkenning van het openbare belang, via het proces van identificatie en begrip, leiden tot een beleid van integratie met respect voor het cultureel erfgoed in al zijn aspecten, met de deelname van allen.

Vermits niet alles kan beschermd worden, moeten de partijen de criteria voor het inroepen van het openbare belang vastleggen en vertalen naar de mate en de graad van beschermingsmaatregelen die zij noodzakelijk achten.

Geen enkele bepaling van de Conventie zal volgens artikel 6 geïnterpreteerd worden op een wijze om:
– de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te beperken of te ondermijnen;
– meer gunstige bepalingen voor het cultureel erfgoed of het leefmilieu die in andere nationale of internationale wetten staan, aan te tasten;
– afdwingbare rechten te creëren.

Deel II – Bijdrage van het cultureel erfgoed tot de maatschappij en de menselijke ontwikkeling

Artikel 7 behandelt de dialoog en de relatie tussen individuele personen en gemeenschappen. Er worden vier punten opgesomd die ervoor moeten zorgen dat cultureel erfgoed een positieve rol speelt in het bevorderen van wederzijds begrip en verdraagzaamheid tussen de verschillende gemeenschappen in Europa.

Artikel 8 bekijkt de invloed van het cultureel erfgoed op het leefmilieu als een bron voor territoriale cohesie en levenskwaliteit.

Artikel 9 integreert de voorgaande bepalingen in het duurzame beheer van het cultureel erfgoed.

Artikel 10 belicht de economische aspecten van het cultureel erfgoed.

Deel III – Gedeelde verantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed en publieke participatie

Alle leden van de maatschappij moeten betrokken worden in alle aangelegenheden die verband houden met het cultureel erfgoed. De regeringen van de verdragsluitende partijen en van hun regio's worden beschouwd als de leiders van een partnerschapproces.

Artikel 11 schetst de geest waarin de partijen hun verantwoordelijkheid zullen uitoefenen.

Artikel 12 gaat over de toegang tot het cultureel erfgoed en democratische participatie.

Artikel 13 betreft de relatie tussen het cultureel erfgoed, enerzijds, en onderwijs en opleiding, anderzijds. Er werd geopteerd voor een niet-exhaustieve lijst van relevante onderwijs- en onderzoeksgebieden.

Artikel 14 beschrijft de manier waarop de snelle ontwikkeling van digitale technologieën zich verhoudt tot de doelstellingen van de Conventie inzake toegankelijkheid en economische vooruitgang. De partijen nemen zich voor het gebruik van die technologieën te ont-

wikkelen om de toegang tot het cultureel erfgoed en de voordelen die eruit voortvloeien, te verhogen.

Deel IV – Bewaking en samenwerking

De artikelen 15 en 16 schetsen de verantwoordelijkheden van respectievelijk de verdragsluitende partijen en de Raad van Europa inzake het ontwikkelen, onderhouden en gebruiken van een bewakings- en adviesprocedure die een leidraad kan zijn voor verdere acties. Een kwaliteitsvolle bewaking gebaseerd op overeengekomen indicatoren, is nuttiger dan het alleen maar verzamelen van gegevens die elke lidstaat bezorgt over het aantal beschermde of bewaarde stukken.

In tegenstelling tot andere conventies, waarbij de partijen periodieke rapporten moeten voorleggen, vereist de Conventie de medewerking van de partijen voor het opzetten van een gemeenschappelijk informatiesysteem dat toegankelijk is voor het publiek en dat duidelijk maakt hoe elke partij haar verplichtingen nakomt.

Het Comité van Ministers zal een geschikt comité benoemen of aanduiden voor de opvolging van de Conventie. Dat comité kan experts en waarnemers bij zijn werkzaamheden betrekken.

Artikel 17 bepaalt dat de partijen samenwerken bij het nastreven van de doelstellingen en principes van de Conventie en in het bijzonder bij het promoten van het gemeenschappelijke erfgoed van Europa. De verhouding tussen het opvolgingsproces en de acties die er een gevolg van zijn, is daarbij belangrijk. Een andere inspiratiebron voor acties ligt in het programma voor technische samenwerking die gericht is op bepaalde geografische gebieden.

Deel V – Slotbepalingen

Dit deel bevat de gebruikelijke bepalingen betreffende ondertekening, bekrachtiging en inwerkingtreding (artikel 18), toetreding (artikel 19), territoriale toepassing (artikel 20), opzegging (artikel 21), amendering (artikel 22) en notificaties (artikel 23).

III. GEMENGDE AARD EN PROCEDUREVERLOOP VAN DE KADERCONVENTIE

1. Gemengde aard en wijze van ondertekening

De Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), beraadslaagde herhaaldelijk over de uitoefening van bevoegdheden van de federale overheid en de deelstaten in de Kaderconventie.

De Kaderconventie van Faro behandelt het erfgoed in ruime zin, zoals hierboven uiteengezet, waardoor zowel de gemeenschappen als de gewesten bevoegd zijn, respectievelijk onder meer voor roerend en onroerend erfgoed. Federale bevoegdheden kunnen uitgeoefend worden in de toepassing van de bepalingen van de artikelen 5 en 11 op cultuurgoederen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die niet aan de ene af de andere gemeenschap kunnen toegewezen worden.

Tijdens zijn vergadering van 17 oktober 2006 legde de WGV het gemengde karakter van de Kaderconventie formeel vast: zowel de federale overheid, als de gemeenschappen en de gewesten werden bevoegd geacht. Er werd ook overeengekomen dat de ondertekening van

de Conventie zou gebeuren volgens formule 3 van de ICBB, dat wil zeggen één handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening. De Vlaamse overheid wenste daarbij de mogelijkheid open te laten om naast de federale ondertekenaar ook een Vlaamse vertegenwoordiger mee te laten ondertekenen. Er werd akte genomen van het Vlaamse voorbehoud qua ondertekening. Tijdens zijn vergadering van 12 december 2006 heeft de ICBB het verslag van de WGV goedgekeurd en de beslissingen van de WGV uitvoerbaar gemaakt.

De federale vertegenwoordiger en de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering, beiden geaccrediteerd bij de Raad van Europa, ondertekenden de Kaderconventie voor België en Vlaanderen in Straatsburg op 25 juni 2012.

2. Gezamenlijk advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De drie bovenvermelde adviesraden brachten een gezamenlijk beleidsadvies op hoofdlijnen uit op 2 februari 2010, na verzoek van de Vlaamse minister bevoegd voor de culturele aangelegenheden, daartoe op 11 december 2009 gemachtigd door de Vlaamse Regering.

De adviesraden sluiten zich aan bij het voorliggende ontwerp van decreet tot instemming met deze Kaderconventie. Ze steunen de inspanningen van de Vlaamse overheid om de Kaderconventie mee te ondertekenen. De adviesraden merken op dat de verdragsprocedure erg lang duurt en vragen met aandrang dit dossier zo snel mogelijk af te ronden.

Daarnaast stippen zij vier aandachtspunten aan, waarover hieronder een samenvatting.

Vraag naar samenhang tussen verdragen en conventies

De adviesraden stellen met genoegen vast dat de Vlaamse Regering op korte termijn vier verdragen inzake erfgoed heeft bekrachtigd. De adviesraden vragen evenwel aandacht voor de samenhang tussen deze verdragen. Zij merken daarbij op dat de Kaderconventie balanceert tussen een relatief zachte aansporing en een dwingende overeenkomst, waarvan artikel 5 bijvoorbeeld verplichtingen oplegt aan de verdragsluitende Staten.

Verdragen moeten doorwerken bij de uitwerking van het nieuwe decreet Onroerend erfgoed

De adviesraden erkennen dat de Vlaamse wetgeving reeds in hoge mate geïnspireerd is op de Europese verdragen. Die omzetting komt aan bod in de memorie van toelichting, maar de memorie geeft geen duiding van de verdragsbepalingen die nog implementatie nodig hebben via de Vlaamse wetgeving. Dat moet bijvoorbeeld nog gebeuren voor het nieuwe concept van de 'erfgoedgemeenschappen' en het herdefiniëren van het zorgplichtbeginsel met elementen als ontsluiting en bijdrage tot levenskwaliteit.

De adviesraden noteren graag dat er gewerkt wordt aan een nieuw decreet over onroerend erfgoed. De belangrijkste uitdagingen vormen de harmonisering van de versnipperde wetgeving ter zake, de doorwerking van de verschillende verdragen, het bewaken van hun samenhang en de herijking van de gebruikte terminologie. Zij vragen hierop in te gaan in de definitieve tekstversie van de memorie van toelichting bij dit ontwerp van decreet.

Participatie

Verwijzend naar de verdragsartikelen 5.d en 11.d, moet volgens de adviesraden een sociaaleconomisch klimaat geschapen worden, dat participatie aan activiteiten inzake cul-

tureel erfgoed steunt, met medewerking van de lokale besturen en vrijwilligers. Daarom wijzen zij op de noodzaak om alle actoren te betrekken bij de uitvoering van dit verdrag. De adviesraden merken op dat er wel degelijk een weerslag van de Kaderconventie kan zijn op de werking van lokale besturen.

Nood aan geïntegreerde aanpak

De adviesraden benadrukken het duurzaam gebruik van het cultureel erfgoed. Zij verwijzen daarbij naar de verdragsartikelen 8, 9 en 10.a. Tot slot roepen zij de beleidsnota 2009-2014 voor onroerend erfgoed in, die de nadruk legt op het verband tussen toerisme en cultureel erfgoed voor de samenleving.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies van de drie strategische adviesraden als volgt.

Op 25 januari 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet. Dit overkoepelende ontwerp van decreet zal de bestaande decreten met betrekking tot het behoud en het beheer van het onroerend erfgoed vervangen (met name het Monumentendecreet, het Archeologiedecreet en het Landschapsdecreet). Het ontwerp van decreet heeft de maximale implementatie van verschillende conventies en andere verdragen voor ogen, in het bijzonder de conventies van de Raad van Europa (Granada, Valletta, Firenze en Faro). Beschermen wordt daarbij slechts beschouwd als een van de mogelijke instrumenten. Meer en meer wordt de erkenning van de betekenis van het erfgoed voor de gehele gemeenschap benadrukt.

Voor het huidige en toekomstige onroerenderfgoedbeleid baseert Vlaanderen zich op de volgende beginselen en doelstellingen uit internationale overeenkomsten en uit de huidige interne regelgeving:

– het duurzaamheidsbeginsel: algemeen en universeel geldend beginsel, dat refereert aan het VN-rapport 'Our Common Future' (1987) van de 'Brundtland-Commissie' en dat tijdens de VN-Conferentie over Milieu en Ontwikkeling (UNCED) in '92 in Rio de Janeiro verder is uitgewerkt in de 'Verklaring van Rio' en de Agenda 21. Duurzame ontwikkeling wordt omschreven als "een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de noden van het heden zonder de behoeftevoorziening van de toekomstige generaties in het gedrang te brengen"; de Kaderconventie van Faro noemt in artikel 5 erfgoedbescherming als centrale factor in de doelstellingen van duurzame ontwikkeling;
– het algemeen zorgbeginsel en voorkomingsbeginsel: het algemeen zorgbeginsel geeft aan dat eenieder die redelijkerwijze kan vermoeden dat door zijn of haar toedoen schade aan het onroerend erfgoed wordt toegebracht, de nodige maatregelen moet nemen om die schade te voorkomen, te beperken en te remediëren; voor archeologie betekent het voorkomingsbeginsel dat gestreefd moet worden naar het behoud in situ, eerder dan behoud ex situ;
– het voorzorgbeginsel: het voorzorgbeginsel verwijst vooral naar zorg voor datgene wat (nog) onbekend of onzeker is; het betekent dat men niet hoeft te wachten op een wetenschappelijke bevestiging of onderzoek om bij indirecte aanwijzingen, bijvoorbeeld bij archeologische sporen of bij vermoeden van schade, iets effectief als dusdanig te beschouwen, bijvoorbeeld als onroerend erfgoed of schade; uit voorzorg moet er bij vaststelling van mogelijke sporen worden van uitgegaan dat er dus sprake is van archeologische sporen; bij het vermoeden dat een beheermaatregel schade kan berokkenen, wordt aangenomen dat ze effectief schade berokkent;
– het veroorzakersbeginsel: dit beginsel is voor alle aspecten van onroerend erfgoed toepasbaar, bijvoorbeeld het herstellen van schade; voor archeologie wordt dit beginsel gehanteerd bij de financiering van het archeologisch beheer, waarbij dit beginsel geba-

seerd is op de overweging dat het behoud van het archeologisch patrimonium slechts op doeltreffende wijze kan worden verzekerd, als de lasten en kosten hiervan ook worden toegerekend aan en gedragen door de veroorzaker van de schade of de vernietiging van het archeologische patrimonium;
– het integratiebeginsel: het integratiebeginsel houdt onder meer in dat de beginselen en bepalingen van het onroerenderfgoedbeleid, ook in andere beleidsdomeinen een essentiële rol moeten krijgen; hiermee onderstreept de Vlaamse decreetgever het groot gewicht, dat aan onroerend erfgoed moet worden toegekend.

In de artikelsgewijze bespreking van deze memorie van toelichting wordt geduid hoe het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet de bepalingen van de Conventie van Faro implementeert en hoe het onroerenderfgoedbeleid deze bepalingen ter harte neemt.

De drie strategische adviesraden wijzen expliciet op de noodzaak om alle actoren te betrekken bij de uitvoering van dit verdrag. Het Onroerend-erfgoeddecreet voorziet hiervoor in de erkenning van onroerenderfgoedgemeenten en intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, zodat ook de lokale besturen actief kunnen worden betrokken bij het onroerenderfgoedbeleid. Verder wordt ook voorzien in de mogelijkheid van het toekennen van projectsubsidies voor communicatie, educatie en sensibilisering met betrekking tot het onroerend erfgoed.

Verder leggen de adviesraden de nadruk op de nood aan een geïntegreerde aanpak. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet voorziet tevens in de opmaak van gebiedsspecifieke of thematische onroerenderfgoedrichtplannen. Deze onroerenderfgoedrichtplannen werken een erfgoedvisie uit op maat van het geografische afgebakend gebied of voor een welbepaald thema. Een dergelijk onroerenderfgoedrichtplan formuleert specifieke ontwikkelingsperspectieven voor het onroerend erfgoed waarbij het streven naar een duurzame ontwikkeling met respect voor de erfgoedwaarden centraal staat. Deze plannen zijn de basis voor de noodzakelijke belangenafweging en -afstemming en vormen zo een middel voor participatie en communicatie. Het ontwerp van Onroerend-erfgoeddecreet streeft een geïntegreerde aanpak na die voorkomt dat de verschillende sectoren tegenstrijdige beleidsdoelstellingen nastreven en bij de beleidsuitvoering met elkaar botsen. De mogelijkheid tot het opstellen van een sectoraal overschrijdend actieprogramma komt onde andere tegemoet aan de gevraagde integratie met de andere beleidssectoren. Zo zorgt dit ontwerp van decreet ook voor één gebiedsgerichte beheersplanning (voor landschap, natuur en bos) en een afgestemde vergunningverlening (voor onroerend erfgoed, ruimtelijke ordening, milieu en natuur). De verschillende beleidsdoelstellingen uit deze beleidsvelden kunnen hierdoor elkaar versterken.

3. Advies van de Raad van State

De afdeling Wetgeving van de Raad van State bracht advies uit op 9 maart 2010 (kenmerk 47.857/3) en maakte in dit advies geen enkele opmerking.

4. Inwerkingtreding van de Kaderconventie

Begin januari 2013 hadden twintig lidstaten van de Raad van Europa de Kaderconventie ondertekend. Voor veertien landen is de Conventie in werking getreden.

Overeenkomstig verdragsartikel 18, treedt de Conventie in werking de eerste dag van de maand die volgt na verloop van een termijn van drie maanden na de datum waarop tien lidstaten van de Raad van Europa akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring hebben neergelegd bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa. De Kaderconventie

is in werking getreden op 1 juni 2011, nadat tien lidstaten de Conventie hadden geratificeerd of waren toegetreden.

Verdragsartikel 18.d bepaalt dat voor elke Staat die de Kaderconventie ondertekende en die daarna zijn goedkeuring uitdrukt om gebonden te worden, de Conventie van kracht zal worden op de eerste dag van de maand die volgt op het aflopen van een termijn van drie maanden na het neerleggen van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005 en ondertekend op 25 juni 2012

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005 en ondertekend op 25 juni 2012, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA (SARC), DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD RUIMTELIJKE ORDENING – ONROEREND ERFGOED (SARO) EN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARIV)

Vlaamse overheid

Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Sectorraad Kunsten en Erfgoed

STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

SARO

Strategische Adviesraad Ruimtelijke ordening Onroerend erfgoed

Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005

Advies 2010/2 (SARiV)
Advies 243-05 (SARC)
Advies 2010/03 (SARO)
2 februari 2010

SITUERING ADVIESVRAAG

De Vlaamse Regering gaf op 11 december 2009 haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met de Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005 (verder Faro kaderconventie).

De Vlaamse minister, bevoegd voor de culturele aangelegenheden, werd hierbij gelast om advies in te winnen van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) en de Strategische Adviesraad Internationaal Vlaanderen (SARiV) met het verzoek om een gezamenlijk advies uit te brengen.

Het doel van de Faro Kaderconventie is het erkennen van de "waarde" van cultureel erfgoed voor de maatschappij. Het geeft algemene doelstellingen, identificeert actieterreinen en geeft mogelijke richtingen die lidstaten kunnen inslaan, maar het zijn de lidstaten zelf die mogen beslissen op welke manier zij de conventie ten uitvoer leggen. De Faro Kaderconventie geeft geen individueel afdwingbare rechten aan burgers, maar probeert een proces van samenwerking tussen de leden van de Raad van Europa te initiëren en nodigt de lidstaten uit om hun beleid inzake cultureel erfgoed te actualiseren en te verbeteren voor het welzijn van de gehele maatschappij.

De Faro Kaderconventie hanteert een brede definitie voor het cultureel erfgoed; ook het roerend en immaterieel cultureel erfgoed en de immateriële aspecten van het erfgoed worden meegenomen. Ze beschrijft tevens 'waarom' en 'voor wie' de zorg voor het erfgoed belangrijk is en in welke mate die bijdraagt tot de cohesie van de samenleving. Daarnaast lanceert de Faro Kaderconventie het nieuwe begrip 'erfgoedgemeenschap'. Een erfgoedgemeenschap wordt omschreven als een groep personen die waarde hechten aan specifieke aspecten van cultureel erfgoed die zij, in het kader van publieke actie, wensen te behouden en aan toekomstige generaties over te dragen.

II. ADVIES

Gezamenlijk advies

In de adviesvraag werd verzocht om een gemeenschappelijk advies uit te brengen door de verschillende strategische adviesraden. De SARC, SARO en SARiV (hierna: "de raden") hebben een specifieke inspanning geleverd om tegemoet te komen aan deze vraag. De adviestermijn was echter zeer kort (met bovendien een verlofperiode ertussen). Het advies beperkt zich aldus tot de hoofdlijnen.

De raden vragen om bij eventuele toekomstige, gemeenschappelijke adviesvragen aandacht te hebben voor de nodige adviestermijn. Zoeken naar een gemeenschappelijke consensus vraagt overleg en tijd.

Positieve appreciatie

De raden staan positief ten opzichte van voorliggend ontwerpdecreet tot instemming met de Faro-kaderconventie. Ze ondersteunen de inspanning van Vlaanderen om de Kaderconventie mede te ondertekenen. Medeondertekening is belangrijk voor de visibiliteit van Vlaanderen.

De raden stellen vast dat de procedure zeer lang geduurd heeft. De redenen hiertoe zijn onduidelijk. De Faro Kaderconventie werd op 13 oktober 2005 aangenomen door het Comité van ministers en opengesteld voor ondertekening in Faro op 27 oktober 2005. Op 18 juni 2007 werd met hoogdringendheid advies uitgebracht door Inspectie van Financiën. Pas op 24 november 2009 gebeurde een aanvraag van begrotingsakkoord.

Vraag naar samenhang tussen de verschillende verdragen en conventies

De raden stellen vast dat op zeer korte termijn door de Vlaamse Regering vier Verdragen/Conventies inzake erfgoed zijn bekrachtigd. Op 2 oktober 2009 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (Verdrag van Malta). Op 11 december gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het Unesco-Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aan het tweede Protocol bij het Verdrag van Den Haag betreffende de bescherming van culturele goederen in geval van gewapend conflict en aan voorliggend Faro Kaderconventie.[1]

Zoals reeds eerder gesteld vinden de raden het positief dat in deze dossiers eindelijk vooruitgang merkbaar is. De raden vragen evenwel aandacht voor de samenhang tussen deze verschillende verdragen. De raden stellen bijvoorbeeld vast dat bij de voorbereiding van deze conventie er twijfel was over de vorm (aanbeveling versus conventie). Het is onduidelijk in hoeverre een conventie die de "waarde" van cultureel erfgoed voor de maatschappij erkent, een noodzakelijke aanvulling is op een reeds uitgebreide set van verdragen. Een onnodige proliferatie aan wetgeving moet vermeden worden. Hoewel werd geopteerd voor een conventie, balanceert de uiteindelijke tekst tussen een relatief zachte aansporing en een dwingende conventie. Artikel 5 geeft wel enkele verplichtingen aan staten die de Faro Kaderconventie ratificeren: (i) publieke belang erkennen inzake erfgoedbescherming, (ii) waarde van cultureel erfgoed erkennen en verhogen, (iii) erfgoedstrategieën aannemen.

Diverse verdragen moeten doorwerken bij de uitwerking van het nieuwe decreet onroerend erfgoed

De memorie van toelichting bij voorliggend ontwerp van decreet toont per artikel aan hoe de bepalingen zijn vertaald naar de Vlaamse wetgeving. De raden erkennen dat de Vlaamse wetgeving reeds in belangrijke mate is geïnspireerd op de diverse Europese verdragen. De raden stellen vast dat de

[1] Deze verdragen werden in verspreide slagorde afgevuurd naar de verschillende raden. Voor het verdrag van Malta werden de drie raden op verschillend tijdstip om advies gevraagd. Slechts voor twee van de vier dossiers werd geopteerd voor een gezamenlijk advies. Voor het verdrag van Den Haag werd enkel SARiV om advies gevraagd.

memorie van toelichting geen verdere duiding geeft van de bepalingen die nog verdere implementatie behoeven in de Vlaamse wetgeving. Verdere implementatie is nodig. De Faro Kaderconventie kan immers als sterk vernieuwend worden beschouwd.

Dit geldt bijvoorbeeld voor het nieuwe concept van erfgoedgemeenschap en voor de bepalingen inzake de democratisering van erfgoed. Bepaalde 'erfgoedgemeenschappen' in Vlaanderen gebruiken momenteel de conventie als een soort rechtskader om bescherming af te dwingen bij de Vlaamse overheid (cf. Erfgoedgemeenschap Doel). De rol van de erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen zal verder ingevuld moeten worden (met het nieuwe decreet).

Voor wat betreft het zorgplichtbeginsel (pag. 2 memorie van toelichting) is het bijvoorbeeld onduidelijk in hoeverre dit niet moet worden aangepast aan de brede definitie van cultureel erfgoed dat gehanteerd wordt in de Faro Kaderconventie. Elementen zoals ontsluiting, bijdragen tot levenskwaliteit worden nu niet meegenomen. Ten slotte wijzen de raden er op dat de draagwijdte van bepaalde bepalingen van de Faro Kaderconventie momenteel nog onvoldoende gekend zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor artikel 12b: "*De deelnemers nemen zich voor de waarde, die door elke erfgoedgemeenschap wordt gehecht aan het cultureel erfgoed waarmee hij zich identificeert, in overweging te nemen.*"

De raden stellen vast dat voor Vlaanderen wordt gewerkt aan een nieuw decreet onroerend erfgoed. Een belangrijke uitdaging betreft de harmonisering van de sterk versnipperde wetgeving inzake onroerend erfgoed. Ook de doorwerking van de verschillende verdragen en het bewaken van de samenhang vormt een belangrijke uitdaging voor dit nieuwe decreet onroerend erfgoed. De raden vragen om dit in de memorie van toelichting bij het voorliggend ontwerp van decreet alsnog toe te lichten.

Ze vragen ook om in de memorie van toelichting uitdrukkelijk in te gaan op de specifieke Vlaamse situatie en te wijzen op het gemengd gebruik van de termen cultureel erfgoed, roerend en onroerend erfgoed. In de internationale context wordt onder cultureel erfgoed steeds het geheel van het erfgoed beoogd. In Vlaanderen is dit decretaal beperkt tot roerend en immaterieel erfgoed, wat een enge interpretatie inhoudt van het begrip.

Participatie

Een doelstelling van de Faro Kaderconventie (artikel 5d) betreft het tot stand brengen van een economisch en sociaal klimaat dat participatie aan culturele erfgoedactiviteiten steunt. De memorie van toelichting (pag.3) verwijst hieromtrent naar de cultureel-erfgoedconvenants met lokale besturen als één van de instrumenten om een netwerk van erfgoedorganisaties te realiseren (die instaan voor het cultiveren, erkennen en valoriseren van de cultuur-erfgoedbeleving bij burgers). Artikel 11d van de Faro Kaderconventie is gericht op initiatieven van vrijwilligers die de rol van openbare overheden aanvullen. De memorie van toelichting stelt dat dit te maken heeft met onder meer de steun aan intergemeentelijke archeologische diensten. De Raden wijzen aldus op de noodzaak om de alle actoren te betrekken bij de uitvoering van dit verdrag. Tevens vinden de raden het verrassend dat de nota stelt dat er geen weerslag is van het ontwerp van decreet op de lokale besturen.

Nood aan geïntegreerde aanpak

De Faro Kaderconventie gaat uit van een geïntegreerde aanpak (artikel 8). Artikel 9 legt de nadruk op het duurzaam gebruik van cultureel erfgoed. Om volledig gebruik te maken van het potentieel van het cultureel erfgoed wordt ook de nadruk gelegd op het economische potentieel van cultureel erfgoed (artikel 10a). De raden wijzen ook op de belangrijke link toerisme- cultureel erfgoed voor de samenleving. Deze link wordt in de beleidsnota 2009-2014 onroerend erfgoed ook sterk benadrukt.

Conclusie

De raden sluiten zich aan bij het onderhavige instemmingsdecreet. Ze vragen de Vlaamse Regering met aandrang om dit dossier zo snel mogelijk af te ronden.

Hoogachtend,

Namens de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed

(getekend) *(getekend)*

Voorzitter
Filiep Loosveldt

Secretaris
Bea Kayaerts

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

(getekend) *(getekend)*

Voorzitter
Prof. Dr. Jan Wouters

Secretaris
Freddy Evens

Namens de Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

(getekend) *(getekend)*

Voorzitter
Luk Verschueren

Secretaris
Iris Van Riet

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 47.857/3
VAN 9 MAART 2010

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, derde kamer, op 15 februari 2010 door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005", heeft het volgende advies gegeven:

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	J. SMETS, B. SEUTIN,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

A.-M. GOOSSENS P. LEMMENS

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving, opgemaakt in Faro op 27 oktober 2005 en ondertekend op 25 juni 2012, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 29 maart 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGEN:

– Nederlandse vertaling van de Kaderconventie
– Engelse tekst van de Kaderconventie

VERTALING

De Kaderconventie van de Raad van Europa over de Waarde van Cultureel Erfgoed voor de Samenleving (Faro, 27 oktober 2005)

Preambule

De lidstaten van de Raad van Europa, de ondertekenaars hiervan,

overwegend dat het één van de doelstellingen van de Raad van Europa is om een grotere eenheid te creëren tussen zijn leden, in functie van het beschermen en koesteren van de idealen en principes gebaseerd op respect voor mensenrechten, democratie en de rechtsstaat die hun gemeenschappelijk erfgoed zijn;

erkennend dat het nodig is om de mensen en de menselijke waarden een centrale plaats in een verbreed en transdisciplinair concept van cultureel erfgoed te geven;

de nadruk leggend op de waarde en het potentieel van cultureel erfgoed dat wijs gebruikt kan worden als een hulpbron voor duurzame ontwikkeling en levenskwaliteit in een voortdurend evoluerende maatschappij;

erkennend dat alle personen het recht hebben om zich in te laten met het cultureel erfgoed van hun keuze, terwijl ze de rechten en vrijheden van anderen respecteren, als een aspect van het recht om vrij te participeren aan het culturele leven, zoals opgenomen in de Universele Verklaring van de Verenigde Naties over de Rechten van de Mens (1948) en gegarandeerd door het Internationale Convenant over Economische, Sociale en Culturele Rechten (1966);

overtuigd van de nood om iedereen in de maatschappij te betrekken in het voortschrijdende proces van het definiëren en managen van cultureel erfgoed;

overtuigd van het steek houden van het principe van erfgoedbeleidsprogramma's en educatieve initiatieven die alle vormen van cultureel erfgoed evenwaardig behandelen en op deze wijze de dialoog tussen culturen en religies promoten;

verwijzend naar de diverse instrumenten van de Raad van Europa, in het bijzonder de Europese Culturele Conventie (1954), de Conventie voor de Bescherming van Architecturaal Erfgoed van Europa (1985), de Europese Conventie over de Bescherming van het Archeologisch Erfgoed (1992, herwerkt) en de Europese Conventie over het Landschap (2000);

overtuigd van het belang van het creëren van een pan-Europees kader voor samenwerking in een dynamisch proces om deze principes in werking te stellen;

zijn het volgende overeengekomen:

Sectie I – Doelstellingen, definities en principes

Artikel 1 – Doelstellingen van de Conventie

De Deelnemers van deze Conventie komen overeen om:

a te erkennen dat rechten met betrekking tot cultureel erfgoed inherent zijn aan het recht om te participeren aan het culturele leven, zoals gedefinieerd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;

b de individuele en collectieve verantwoordelijkheid ten opzichte van cultureel erfgoed te erkennen;

c te benadrukken dat de conservering van cultureel erfgoed en het duurzaam gebruik ervan de ontwikkeling van de mens en levenskwaliteit als streefdoel hebben;

d de noodzakelijke stappen te zetten om de voorziene maatregelen van de conventie toe te passen in verband met :
- de rol van cultureel erfgoed in de constructie van een vredevolle en democratische samenleving, en in de processen van duurzame ontwikkeling en promotie van culturele diversiteit;
- een grotere synergie van competenties tussen alle betrokken publieke, institutionele en private actoren.

Artikel 2 – Definities

Voor de doeleinden van deze Conventie,

a cultureel erfgoed is een groep van hulpbronnen geërfd uit het verleden waarmee mensen zich identificeren, onafhankelijk van het bezitten ervan, als een reflectie en uitdrukking van hun voortdurend evoluerende waarden, overtuigingen, kennis en tradities. Het omvat alle aspecten van de omgeving resulterend uit de interactie tussen mensen en plaatsen doorheen de tijd;

b een erfgoedgemeenschap is samengesteld uit personen die waarde hechten aan specifieke aspecten van cultureel erfgoed die ze, in het kader van publieke actie, wensen te behouden en aan toekomstige generaties over te dragen.

Artikel 3 – Het gemeenschappelijke erfgoed van Europa

De Deelnemers komen overeen om een begrip van gemeenschappelijk erfgoed van Europa te promoten, dat bestaat uit:

a alle vormen van cultureel erfgoed in Europa die samen een gedeelde bron van herinnering, begrijpen, identiteit, cohesie en creativiteit vormen, en

b de idealen, principes en waarden, die afgeleid worden van de ervaring die gewonnen wordt door vooruitgang en voorbije conflicten, die de ontwikkeling koesteren van een vreedzame en stabiele samenleving, gebaseerd op respect voor de rechten van de mens, de democratie en de rechtstaat.

Artikel 4 – Rechten en verantwoordelijkheden ten opzichte van cultureel erfgoed

De Deelnemers erkennen dat:

a iedereen, alleen of collectief, het recht heeft om te genieten van cultureel erfgoed en bij te dragen tot de verrijking ervan;
b iedereen, alleen of collectief, de verantwoordelijkheid heeft om het cultureel erfgoed van anderen even sterk als hun eigen erfgoed te respecteren, en bij gevolg ook het gemeenschappelijk erfgoed van Europa;
c het uitoefenen van het recht op cultureel erfgoed alleen onderworpen mag zijn aan die beperkingen die nodig zijn in een democratische samenleving voor de bescherming van het publieke belang en de rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 5 – Wetgeving en beleidsprogramma's rond cultureel erfgoed

De Deelnemers nemen zich voor:

a het publieke belang te erkennen dat geassocieerd is met elementen van cultureel erfgoed in overeenstemming met hun belang voor de maatschappij;
b de waarde van cultureel erfgoed te verhogen doorheen de identificatie, studie, interpretatie, bescherming, conservering en presentatie ervan;
c te verzekeren, in de specifieke context van elke Partij, dat wetgevende voorzieningen bestaan voor het uitoefenen van het recht op cultureel erfgoed zoals gedefinieerd in artikel 4;
d een economisch en sociaal klimaat te kweken dat participatie aan culturele erfgoedactiviteiten steunt;
e bescherming van cultureel erfgoed te promoten als een centrale factor van wederzijds ondersteunende objectieven van duurzame ontwikkeling, culturele diversiteit en hedendaagse creativiteit;
f de waarde te erkennen van cultureel erfgoed dat gesitueerd is op territoria onder hun jurisdictie, zonder onderscheid van de herkomst;
g geïntegreerde strategieën te formuleren om de implementatie van de voorzieningen van deze Conventie te faciliteren.

Artikel 6 – Effecten van de Conventie

Geen enkele voorziening van deze Conventie zal geïnterpreteerd worden op een wijze om:

a de mensenrechten en fundamentele vrijheden te beperken of te ondermijnen, waar ze beschermd worden door internationale instrumenten, in het bijzonder de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de Conventie voor de Bescherming van de Bescherming van Mensenrechten en Fundamentele Vrijheden;
b meer gunstige voorzieningen voor cultureel erfgoed of de omgeving die in andere nationale of internationale wettelijke instrumenten zouden aanwezig zijn, aan te tasten;
c afdwingbare rechten te creëren.

Sectie II – Bijdrage van het cultureel erfgoed tot de maatschappij en de menselijke ontwikkeling

Artikel 7 – Cultureel erfgoed en dialoog

De Deelnemers nemen zich voor, via de publieke overheden en andere competente lichamen:

a reflectie aan te moedigen over ethiek en methodes van de presentatie van cultureel erfgoed, net als respect voor diversiteit van interpretaties;
b processen voor verzoening in te stellen om evenwichtig om te gaan met situaties waar tegenstrijdige waarden gehecht worden aan hetzelfde cultureel erfgoed door verschillende gemeenschappen;
c kennis van cultureel erfgoed te ontwikkelen als een hulpbron om vreedzame co-existentie te faciliteren, door vertrouwen en wederzijds begrip te promoten met het oog op oplossing en preventie van conflicten;
d deze benaderingen te integreren in alle aspecten van levenslange educatie en training.

Artikel 8 – Omgeving, erfgoed en levenskwaliteit

De Deelnemers nemen zich voor om alle erfgoedaspecten van de culturele omgeving te gebruiken om:

a processen van economische, politieke, sociale en culturele ontwikkeling en planning van het gebruik van land te verbeteren, om over te gaan tot inschattingsonderzoek ('*assessments*') van de impact op cultureel erfgoed en tot het adopteren van verzachtende strategieën waar noodzakelijk;
b een geïntegreerde aanpak te promoten voor beleidsprogramma's met betrekking tot culturele, biologische, geologische en landschappelijke diversiteit om een evenwicht tussen deze elementen te bereiken;
c sociale cohesie te versterken door een zin van gedeelde verantwoordelijkheid te kweken ten opzichte van die plaatsen waar mensen leven;
d kwaliteit na te streven in hedendaagse toevoegingen tot de omgeving zonder de culturele waarden daarvan in gevaar te brengen.

Artikel 9 – Duurzaam gebruik van cultureel erfgoed

Om cultureel erfgoed te onderhouden, nemen de Deelnemers zich voor:

a respect te promoten voor de integriteit van het cultureel erfgoed door te verzekeren dat beslissingen over verandering het begrijpen van de betrokken culturele waarden omvat;
b de principes van duurzaam management te definiëren en te promoten, en onderhoud aan te moedigen;
c te verzekeren dat alle algemene technische regels rekening houden met specifieke conserveringsvereisten van cultureel erfgoed;
d het gebruik van materialen, technieken en vaardigheden die gebaseerd zijn op traditie, te promoten en hun potentieel voor hedendaagse applicaties te exploreren;
e werk van hoge kwaliteit te promoten door systemen van professionele kwalificatie en accreditatie voor individuen, ondernemingen en instituties.

Artikel 10 – Cultureel erfgoed en economische activiteit

Om volledig gebruik te maken van het potentieel van het cultureel erfgoed als een factor in duurzame economische ontwikkeling, nemen de Deelnemers zich voor:
a het bewustzijn te stimuleren en het economisch potentieel van cultureel erfgoed te gebruiken;

b rekening te houden met het specifieke karakter en de belangen van cultureel erfgoed bij het uittekenen van economisch beleid, en
c te verzekeren dat deze beleidsprogramma's de integriteit van cultureel erfgoed respecteren zonder de inherente waarden in het gedrang te brengen.

Sectie III – Gedeelde verantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed en publieke participatie

Artikel 11 – De organisatie van publieke verantwoordelijkheden voor cultureel erfgoed

In het management van het cultureel erfgoed, nemen de Deelnemers zich voor:

a een geïntegreerde en goed geïnformeerde aanpak door publieke autoriteiten in alle sectoren en op alle niveau's te promoten;
b de wettelijke, financiële en professionele kaders te ontwikkelen, die gezamenlijke actie door openbare overheden, experts, eigenaars, investeerders, ondernemingen, niet-gouvernementele organisaties en de civiele maatschappij mogelijk maken;
c innoverende manieren te ontwikkelen voor publieke overheden om samen te werken met andere actoren;
d initiatieven van vrijwilligers die de rollen van openbare overheden aanvullen, te respecteren en aan te moedigen;
e niet-gouvernementele organisaties die betrokken zijn bij erfgoedconservatie, aan te moedigen om in het publieke belang te handelen.

Artikel 12 – Toegang tot cultureel erfgoed en democratische participatie

De Deelnemers nemen zich voor:

a iedereen aan te moedigen om deel te nemen aan:
   - het proces van identificatie, studie, interpretatie, bescherming, conservering en presentatie van cultureel erfgoed;
   - de publieke reflectie en het debat over de opportuniteiten en uitdagingen die het cultureel erfgoed biedt;
b de waarde, die door elke erfgoedgemeenschap wordt gehecht aan het cultureel erfgoed waarmee zij zich identificeert, in overweging te nemen;
c de rol van vrijwilligersorganisaties te erkennen, zowel als partners in activiteiten en als constructieve critici van cultureel-erfgoedbeleidsprogramma's;
d stappen te nemen om de toegang tot erfgoed te verbeteren, in het bijzonder voor jonge en minder bevoorrechte mensen, om zo de bewustwording te versterken van zijn waarde, van de nood om het in stand te houden en te preserveren en van de voordelen die eruit kunnen voortvloeien.

Artikel 13 – Cultureel erfgoed en kennis

De Deelnemers nemen zich voor:

a de inclusie van de cultureel-erfgoeddimensie te faciliteren op alle niveaus van het onderwijs, niet noodzakelijk als een onderwerp van studie op zichzelf, maar als een vruchtbare bron voor studies over andere onderwerpen;
b de link te versterken tussen cultureel-erfgoedopvoeding en beroepstraining;

c interdisciplinair onderzoek naar cultureel erfgoed, erfgoedgemeenschappen, de omgeving en de onderlinge relaties tussen deze elementen aan te moedigen;
d continue professionele training en de uitwisseling van kennis en vaardigheden, zowel binnen als buiten het educatief systeem, aan te moedigen.

Artikel 14 – Cultureel erfgoed en de informatiemaatschappij

De Deelnemers nemen zich voor het gebruik van digitale technologie te ontwikkelen om de toegang tot cultureel erfgoed en de voordelen die eruit voortvloeien te verhogen, door:

a initiatieven aan te moedigen die de kwaliteit van de inhoud versterken en de diversiteit van talen en culturen in de informatiemaatschappij proberen te verzekeren;
b internationaal compatibele standaarden te ondersteunen voor de studie, conservatie, versterking en de veiligheid van cultureel erfgoed, terwijl onwettige handel in culturele eigendommen bestreden wordt;
c te zoeken naar manieren om obstakels weg te werken in verband met toegang tot informatie over cultureel erfgoed, in het bijzonder voor educatieve doeleinden, terwijl intellectuele eigendomsrechten beschermd worden;
d te erkennen dat de creatie van digitale inhoud gerelateerd aan erfgoed niet de conservatie van het bestaande erfgoed in het gedrang zou mogen brengen.

Sectie IV – Opvolging en samenwerking

Artikel 15 – Voornemens van de Deelnemers

De Deelnemers nemen zich voor om:
a via de Raad van Europa een monitoringfunctie te ontwikkelen die dekkend is voor regelgevingen, beleidsprogramma's en praktijken met betrekking tot cultureel erfgoed, consistent met de principes die ontwikkeld worden door deze Conventie;
b data te onderhouden, te ontwikkelen en bij te dragen tot een gedeeld informatiesysteem, toegankelijk voor het publiek, dat de inschatting ('*assessment*') faciliteert van hoe elke Partij zijn engagementen onder deze Conventie vervult.

Artikel 16 – Opvolgingsmechanismen

a Het Comité van Ministers zal, in navolging van Artikel 17 van het Statuut van de Raad van Europa, een geschikt comité benoemen of aanduiden om de toepassing van de Conventie te monitoren, dat geautoriseerd zal worden om regels te maken voor het uitvoeren van zijn taken;
b Het benoemde comité zal:
– procedureregels zoals nodig zal blijken opstellen;
– het gedeelde informatiesysteem waaraan in artikel 15 gerefereerd wordt, managen, en een overzicht bewaren van de middelen waarmee elk engagement onder deze conventie gerealiseerd wordt;
– op verzoek van een of meer Deelnemers, een adviserende opinie geven op elke vraag over de interpretatie van de Conventie, terwijl men alle wettelijke instrumenten van de Raad van Europa in overweging neemt;
– op initiatief van een of meerdere Deelnemers, de evaluatie van om het even welk aspect van hun implementatie van de Conventie ondernemen;

– de transsectorale toepassing van deze Conventie bevorderen door samen te werken met andere comités en door deel te nemen aan andere initiatieven van de Raad van Europa;
– rapporteren aan het Comité van Ministers over zijn activiteiten.

Dit comité kan experts en observatoren bij zijn werk betrekken.

Artikel 17 – Samenwerking in follow-up activiteiten

De Deelnemers nemen zich voor samen te werken met elkaar en via de Raad van Europa bij het nastreven van de doelstellingen en principes van deze Conventie, en in het bijzonder bij het promoten van het gemeenschappelijke erfgoed van Europa, door

a samenwerkingsstrategieën uit te voeren om de prioriteiten die worden geïdentificeerd door het monitoringproces, aan te pakken;
b multilaterale en grensoverschrijdende activiteiten te bevorderen, en netwerken voor regionale samenwerking te ontwikkelen om deze strategieën te implementeren;
c de verspreiding van goede praktijken uit te wisselen, te ontwikkelen, te codificeren en de verspreiding ervan te verzekeren
d het publiek te informeren over de doeleinden en implementatie van deze Conventie.

Alle Deelnemers mogen, bij wederzijdse overeenkomst, financiële regelingen treffen om internationale samenwerking te faciliteren.

Sectie V – Slotbepalingen

Artikel 18 – Handtekening en van kracht worden

a Deze Conventie zal open zijn voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa.
b De Conventie zal onderworpen worden aan ratificatie, aanvaarding of goedkeuring. De instrumenten voor ratificatie, aanvaarding of goedkeuring zullen worden neergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.
c Deze conventie zal van kracht worden vanaf de eerste dag van de maand die volgt op het aflopen van een periode van drie maanden na de datum waarop tien lidstaten van de Raad van Europa hun toestemming hebben gegeven om gebonden te zijn door de conventies in overeenstemming met de voorzieningen van de voorgaande paragraaf
d Voor wat betreft elke ondertekende Staat die vervolgens zijn goedkeuring uitdrukt om erdoor gebonden te worden, zal deze Conventie van kracht worden op de eerste dag van de maand die volgt op het aflopen van een periode van drie maanden na het neerleggen van het instrument van ratificatie, aanvaarding en goedkeuring.

Artikel 19 – Toetreding

a Na het in werking treden van deze Conventie, kan het Ministercomité van de Raad van Europa om het even welke staat die geen lid is van de Raad van Europa, en de Europese Gemeenschap, uitnodigen om tot de conventie toe te treden via een beslissing bij meerderheid zoals voorzien in Artikel 20d van het Statuut van de Raad van Europa en door de unanieme stemming van de vertegenwoordigers van de Ondertekenende Staten die het recht hebben om te zetelen in het Comité van Ministers.

b Voor elke toetredende Staat, of de Europese Gemeenschap in geval van toetreding, zal deze Conventie in werking treden op de eerste dag van de maand, die volgt na het aflopen van een periode van drie maanden na de datum van het neerleggen van het instrument van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 20 - Territoriale toepassing

a Elke staat kan, op het moment van het tekenen of neerleggen van het instrument van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het territorium of de territoria specificeren waarvoor de Conventie van toepassing is.

b Elke Staat kan, op om het even welke latere datum, door een verklaring die gericht is tot de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, de toepassing van de Conventie uitbreiden naar een ander territorium dat gespecificeerd is in de verklaring. Met betrekking tot zo'n territorium, zal de Conventie van kracht worden op de eerste dag van de maand na het verstrijken van de periode van drie maanden na de datum van ontvangst van zo'n verklaring door de Secretaris-Generaal.

c Elke verklaring die gemaakt wordt door de twee voorgaande paragrafen, kan, met betrekking tot elk territorium dat wordt aangeduid in zo'n verklaring, teruggetrokken worden door een notificatie gericht tot de Secretaris-Generaal. De terugtrekking zal effectief worden op de eerste dag na het verstrijken van een periode van zes maanden na de datum van ontvangst van zo'n verklaring door de Secretaris-Generaal.

Artikel 21 – Terugtreding

a Elke partij mag, op om het even welk moment, de Conventie intrekken door een bekendmaking geadresseerd aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

b De intrekking zal effectief worden op de eerste dag na het verstrijken van een periode van zes maanden na de datum van ontvangst van zo'n verklaring door de Secretaris-Generaal.

Artikel 22 – Amendementen

a Elke partij, en het comité vermeld in Artikel 16, kan amendementen aan deze conventie voorstellen.

b Elk voorstel voor amendement zal worden overgemaakt aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die het zal communiceren aan de lidstaten van de Raad van Europa, aan de andere Deelnemers, en aan alle niet-lidstaten en de Europese Gemeenschap, die worden uitgenodigd om toe te treden tot de conventie in overeenstemming met de voorzieningen in artikel 19.

c Het comité zal elk voorgesteld amendement onderzoeken en de tekst die geadopteerd is door een drievierde meerderheid van de vertegenwoordigers van de Deelnemers voorleggen aan het Comité van Ministers voor aanvaarding. Na de adoptie door het Comité van Ministers bij meerderheid zoals voorzien in artikel 20 van het Statuut van de Raad van Europa, en door de unanieme stemming van de Deelnemers die het recht hebben om zetels te hebben in het Comité van Ministers, zal de tekst ter aanvaarding doorgestuurd worden naar de Deelnemers.

d Elk amendement zal in werking treden voor de Deelnemers die het aanvaard hebben, op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop tien lidstaten van de Raad van Europa de Secretaris-Generaal van hun aanvaarding hebben geïnformeerd. Met betrekking tot elke Partij die

het vervolgens accepteert, zal zo'n amendement van kracht worden op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van de periode van drie maanden na de datum waarop de vermelde Partij de Secretaris-Generaal van hun aanvaarding heeft geïnformeerd.

Artikel 23 – Notificaties

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal de lidstaten van de Raad van Europa op de hoogte brengen, elke staat die al is toegetreden en die geïnviteerd is om toe te treden tot de Conventie, en de Europese Gemeenschap die toegetreden is of geïnviteerd is toe treden, van:

a elke handtekening;

b het neerleggen van een instrument van ratificatie, aanvaarden, goedkeuring of toetreding;

c om het even welke datum van inwerkingtreding van deze Conventie in overeenstemming met artikels 18, 19 en 20;

d elk amendement voorgesteld voor de Conventie in overeenstemming met de voorzieningen van Artikel 22, zowel als de datum van inwerkingtreding;

e elke andere akte, verklaring, bekendmaking of communicatie in verband met deze Conventie.

In getuigenis hiervan, hebben de ondergetekenden die daar in goede orde toe geautoriseerd zijn, deze Conventie getekend.

Gedaan te Faro, op 27 oktober 2005, in het Engels en het Frans, waarbij de beide teksten even authentiek zijn, in één kopie die gedeponeerd zal worden in de archieven van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal gecertificeerde kopieën overdragen aan elke lidstaat van de Raad van Europa en aan elke Staat of de Europese Gemeenschap die uitgenodigd worden om toe te treden.

Council of Europe Treaty Series - No. 199

Council of Europe Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society

Faro, 27.X.2005

Preamble

The member States of the Council of Europe, Signatories hereto,

Considering that one of the aims of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and fostering the ideals and principles, founded upon respect for human rights, democracy and the rule of law, which are their common heritage;

Recognising the need to put people and human values at the centre of an enlarged and cross-disciplinary concept of cultural heritage;

Emphasising the value and potential of cultural heritage wisely used as a resource for sustainable development and quality of life in a constantly evolving society;

Recognising that every person has a right to engage with the cultural heritage of their choice, while respecting the rights and freedoms of others, as an aspect of the right freely to participate in cultural life enshrined in the United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948) and guaranteed by the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966);

Convinced of the need to involve everyone in society in the ongoing process of defining and managing cultural heritage;

Convinced of the soundness of the principle of heritage policies and educational initiatives which treat all cultural heritages equitably and so promote dialogue among cultures and religions;

Referring to the various instruments of the Council of Europe, in particular the European Cultural Convention (1954), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (1992, revised) and the European Landscape Convention (2000);

Convinced of the importance of creating a pan-European framework for co-operation in the dynamic process of putting these principles into effect;

Have agreed as follows:

Section I – Aims, definitions and principles

Article 1 – Aims of the Convention

The Parties to this Convention agree to:

a recognise that rights relating to cultural heritage are inherent in the right to participate in cultural life, as defined in the Universal Declaration of Human Rights;

b recognise individual and collective responsibility towards cultural heritage;

c emphasise that the conservation of cultural heritage and its sustainable use have human development and quality of life as their goal;

d take the necessary steps to apply the provisions of this Convention concerning:

- the role of cultural heritage in the construction of a peaceful and democratic society, and in the processes of sustainable development and the promotion of cultural diversity;

- greater synergy of competencies among all the public, institutional and private actors concerned.

Article 2 – Definitions

For the purposes of this Convention,

a cultural heritage is a group of resources inherited from the past which people identify, independently of ownership, as a reflection and expression of their constantly evolving values, beliefs, knowledge and traditions. It includes all aspects of the environment resulting from the interaction between people and places through time;

b a heritage community consists of people who value specific aspects of cultural heritage which they wish, within the framework of public action, to sustain and transmit to future generations.

Article 3 –The common heritage of Europe

The Parties agree to promote an understanding of the common heritage of Europe, which consists of:

a all forms of cultural heritage in Europe which together constitute a shared source of remembrance, understanding, identity, cohesion and creativity, and

b the ideals, principles and values, derived from the experience gained through progress and past conflicts, which foster the development of a peaceful and stable society, founded on respect for human rights, democracy and the rule of law.

Article 4 – Rights and responsibilities relating to cultural heritage

The Parties recognise that:

a everyone, alone or collectively, has the right to benefit from the cultural heritage and to contribute towards its enrichment;

b everyone, alone or collectively, has the responsibility to respect the cultural heritage of others as much as their own heritage, and consequently the common heritage of Europe;

c exercise of the right to cultural heritage may be subject only to those restrictions which are necessary in a democratic society for the protection of the public interest and the rights and freedoms of others.

Article 5 – Cultural heritage law and policies

The Parties undertake to:

a recognise the public interest associated with elements of the cultural heritage in accordance with their importance to society;

b enhance the value of the cultural heritage through its identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation;

c ensure, in the specific context of each Party, that legislative provisions exist for exercising the right to cultural heritage as defined in Article 4;

d foster an economic and social climate which supports participation in cultural heritage activities;

e promote cultural heritage protection as a central factor in the mutually supporting objectives of sustainable development, cultural diversity and contemporary creativity;

f recognise the value of cultural heritage situated on territories under their jurisdiction, regardless of its origin;

g formulate integrated strategies to facilitate the implementation of the provisions of this Convention.

Article 6 – Effects of the Convention

No provision of this Convention shall be interpreted so as to:

a limit or undermine the human rights and fundamental freedoms which may be safeguarded by international instruments, in particular, the Universal Declaration of Human Rights and the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

b affect more favourable provisions concerning cultural heritage and environment contained in other national or international legal instruments;

c create enforceable rights.

Section II – Contribution of cultural heritage to society and human development

Article 7 – Cultural heritage and dialogue

The Parties undertake, through the public authorities and other competent bodies, to:

a encourage reflection on the ethics and methods of presentation of the cultural heritage, as well as respect for diversity of interpretations;

b establish processes for conciliation to deal equitably with situations where contradictory values are placed on the same cultural heritage by different communities;

c develop knowledge of cultural heritage as a resource to facilitate peaceful co-existence by promoting trust and mutual understanding with a view to resolution and prevention of conflicts;

d integrate these approaches into all aspects of lifelong education and training .

Article 8 – Environment, heritage and quality of life

The Parties undertake to utilise all heritage aspects of the cultural environment to:

a enrich the processes of economic, political, social and cultural development and land-use planning, resorting to cultural heritage impact assessments and adopting mitigation strategies where necessary;

b promote an integrated approach to policies concerning cultural, biological, geological and landscape diversity to achieve a balance between these elements;

c reinforce social cohesion by fostering a sense of shared responsibility towards the places in which people live;

d promote the objective of quality in contemporary additions to the environment without endangering its cultural values.

Article 9 – Sustainable use of the cultural heritage

To sustain the cultural heritage, the Parties undertake to:

a promote respect for the integrity of the cultural heritage by ensuring that decisions about change include an understanding of the cultural values involved;

b define and promote principles for sustainable management, and to encourage maintenance;

c ensure that all general technical regulations take account of the specific conservation requirements of cultural heritage;

d promote the use of materials, techniques and skills based on tradition, and explore their potential for contemporary applications;

e promote high-quality work through systems of professional qualifications and accreditation for individuals, businesses and institutions.

Article 10 – Cultural heritage and economic activity

In order to make full use of the potential of the cultural heritage as a factor in sustainable economic development, the Parties undertake to:

a raise awareness and utilise the economic potential of the cultural heritage;

b take into account the specific character and interests of the cultural heritage when devising economic policies; and

c ensure that these policies respect the integrity of the cultural heritage without compromising its inherent values.

Section III – Shared responsibility for cultural heritage and public participation

Article 11 –The organisation of public responsibilities for cultural heritage

In the management of the cultural heritage, the Parties undertake to:

a promote an integrated and well-informed approach by public authorities in all sectors and at all levels;

b develop the legal, financial and professional frameworks which make possible joint action by public authorities, experts, owners, investors, businesses, non-governmental organisations and civil society;

c develop innovative ways for public authorities to co-operate with other actors;

d respect and encourage voluntary initiatives which complement the roles of public authorities;

e encourage non-governmental organisations concerned with heritage conservation to act in the public interest.

Article 12 – Access to cultural heritage and democratic participation

The Parties undertake to:

a encourage everyone to participate in:

– the process of identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation of the cultural heritage ;

– public reflection and debate on the opportunities and challenges which the cultural heritage represents;

b take into consideration the value attached by each heritage community to the cultural heritage with which it identifies;

c recognise the role of voluntary organisations both as partners in activities and as constructive critics of cultural heritage policies;

d take steps to improve access to the heritage, especially among young people and the disadvantaged, in order to raise awareness about its value, the need to maintain and preserve it, and the benefits which may be derived from it.

Article 13 – Cultural heritage and knowledge

The Parties undertake to:

a facilitate the inclusion of the cultural heritage dimension at all levels of education, not necessarily as a subject of study in its own right, but as a fertile source for studies in other subjects;

b strengthen the link between cultural heritage education and vocational training;

c encourage interdisciplinary research on cultural heritage, heritage communities, the environment and their inter-relationship;

d encourage continuous professional training and the exchange of knowledge and skills, both within and outside the educational system.

Article 14 – Cultural heritage and the information society

The Parties undertake to develop the use of digital technology to enhance access to cultural heritage and the benefits which derive from it, by:

a encouraging initiatives which promote the quality of contents and endeavour to secure diversity of languages and cultures in the information society;

b supporting internationally compatible standards for the study, conservation, enhancement and security of cultural heritage, whilst combating illicit trafficking in cultural property;

c seeking to resolve obstacles to access to information relating to cultural heritage, particularly for educational purposes, whilst protecting intellectual property rights;

d recognising that the creation of digital contents related to the heritage should not prejudice the conservation of the existing heritage.

Section IV – Monitoring and co-operation

Article 15 – Undertakings of the Parties

The Parties undertake to:

a develop, through the Council of Europe, a monitoring function covering legislations, policies and practices concerning cultural heritage, consistent with the principles established by this Convention;

b maintain, develop and contribute data to a shared information system, accessible to the public, which facilitates assessment of how each Party fulfils its commitments under this Convention.

Article 16 – Monitoring mechanism

a The Committee of Ministers, pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe, shall nominate an appropriate committee or specify an existing committee to monitor the application of the Convention, which will be authorised to make rules for the conduct of its business;

b The nominated committee shall:

– establish rules of procedure as necessary;

– manage the shared information system referred to in Article 15, maintaining an overview of the means by which each commitment under this Convention is met;

– at the request of one or more Parties, give an advisory opinion on any question relating to the interpretation of the Convention, taking into consideration all Council of Europe legal instruments;

– on the initiative of one or more Parties, undertake an evaluation of any aspect of their implementation of the Convention;

– foster the trans-sectoral application of this Convention by collaborating with other committees and participating in other initiatives of the Council of Europe;

– report to the Committee of Ministers on its activities.

The committee may involve experts and observers in its work.

Article 17 – Co-operation in follow-up activities

The Parties undertake to co-operate with each other and through the Council of Europe in pursuing the aims and principles of this Convention, and especially in promoting recognition of the common heritage of Europe, by:

a putting in place collaborative strategies to address priorities identified through the monitoring process;

b fostering multilateral and transfrontier activities, and developing networks for regional co-operation in order to implement these strategies;

c exchanging, developing, codifying and assuring the dissemination of good practices;

d informing the public about the aims and implementation of this Convention.

Any Parties may, by mutual agreement, make financial arrangements to facilitate international co-operation.

Section V – Final clauses

Article 18 – Signature and entry into force

a This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe.

b It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

c This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

d In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 19 – Accession

a After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any State not a member of the Council of Europe, and the European Community, to accede to the Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.

b In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 20 –Territorial application

a Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

b Any State may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

c Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 21 – Denunciation

a Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

b Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 22 – Amendments

a Any Party, and the committee mentioned in Article 16, may propose amendments to this Convention.

b Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe, who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the other Parties, and to any non-member State and the European Community invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 19.

c The committee shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by the unanimous vote of the States Parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.

d Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it, on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 23 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State which has acceded or been invited to accede to this Convention, and the European Community having acceded or been invited to accede, of:

a any signature;

b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

c any date of entry into force of this Convention in accordance with the provisions of Articles 18, 19 and 20;

d any amendment proposed to this Convention in accordance with the provisions of Article 22, as well as its date of entry into force;

e any other act, declaration, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Faro, this 27th day of October 2005, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or the European Community invited to accede to it.